

Community FM CIRCULAIR

Eén beweging: samen sterk voor circulair Facility Management

November 2025

Inhoud

Samen maken we het verschil

Van pionieren naar beweging

Lessen uit de praktijk – samen leren, samen versnellen

1. Minder is meer – Preventie als strategie
2. Van duurzaam naar regeneratief –
catering als motor voor natuurherstel
3. Afval is grondstof – stappenplan naar zero waste
4. Samen gunnen op circulariteit – lessen uit de Buyer Group

Succesfactoren voor circulair facility management

1. Strategisch eigenaarschap
2. Meetbare doelen en nulmetingen
3. Ketensamenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid
4. Fasering en realistische stappen
5. Gedragsverandering en bewustwording

Verdiep je kennis – lees onze publicaties

Doe mee – samen maken we het verschil

3	ASML	avans hogeschool	achmea	ALPINA GROUP	APPÈL	asito
4	bizob	SHARED SERVICE ORGANISATIE	Dienst Justitiële Inrichtingen Ministerie van Justitie en Veiligheid	ENSCHEDÉ	essent	Facilicom Solutions
6	Gerrit Rietveld College	Green Business Club	HEALTHY FRIDGE	H+MC Haaglanden Medisch Centrum	HEYDAY	ISS
6	Ministerie van Buitenlandse Zaken	COMPASS GROUP	Human Office	Rijksoverheid	Gemeente Amsterdam	Lyreco
6	MILIEU SERVICE GROEP	milgro	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	gasunie crossing borders in energy	Provincie Noord-Brabant	Rijkswaterstaat
7	renewi	REVERA INTERIEURPROJECTEN	Rijksoverheid	seenons	Sophia Scholen Din- & Belandbrek	TAUW
8	TU/e Eindhoven University of Technology	Tennet	UTS	Universiteit Utrecht	UWV	VU Vrije Universiteit Amsterdam
8	Vebego*	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond	vermaat	Visio	waternet Water schip arbeid gooi en vecht gemeente amsterdam	
8	csu	FOOD&I	gemeente Roermond	hogeschool Leiden	HOGESCHOOL ROTTERDAM	lloff facilitaire horeca specialisten
8	Lucas Onderwijs	DE HAAGSE HOGESCHOOL	sodexo	prezero	pwc	provincie Gelderland
9						
10						
	CAPRIOLE JOFFRE SINCE 1979	PROVINCIE UTRECHT	Ministerie van Sociale Zaken en Veiligheid	VATTENFALL	vitam	

Samen maken we het verschil

De wereld verandert. Klimaatverandering, uitputting van grondstoffen en verlies van biodiversiteit vragen om fundamenteel andere keuzes – ook in onze facilitaire sector. Als facilitair professionals staan wij midden in die verandering. Wij beheren gebouwen, diensten, producten en processen die dagelijks miljoenen mensen raken. En juist daarom hebben we een sleutelrol in de transitie naar een circulaire, regeneratieve en toekomstbestendige wereld.

Wat in 2023 begon als een initiatief van 20 organisaties is uitgegroeid tot een bruisende community van inmiddels 60 organisaties waarin Circulair Facility Management de norm moet worden. Wat ons bindt? De overtuiging dat we meer bereiken als we kennis delen dan wanneer we ieder voor zich het circulaire wiel uitvinden.

“Zeven van de negen planetaire ecologische systemen staan in het rood, dicht bij een zorgwekkend tipping point. We zitten in een crisis in slow motion. Dat ervaar ik écht als urgent en spannend. Het vraagt om regeneratie, om een tegenbeweging. Wij zijn daar onderdeel van, jij bent daar als FM'er onderdeel van! Wij werken aan een positief tipping point, op weg naar een FM sector die bijdraagt aan een duurzame toekomst. Dat kan jij jouw kleinkinderen later vertellen” – Klaas van der Sterren

Van pionieren naar beweging

De kracht van onze community zit in samenwerking. Door kennis te delen, ervaringen uit te wisselen en samen te experimenteren, versnellen we de circulaire transitie. We werken niet alleen aan losse projecten, maar bouwen aan een beweging waarin organisaties elkaar versterken, fouten delen en samen leren. We zien hoe circulaire principes stap voor stap onderdeel worden van het dagelijks werk. Hoe ambities concreet worden. En hoe samenwerking in de keten leidt tot innovatieve oplossingen met echte impact. Om onze beweging kracht bij te zetten hebben we gebruik gemaakt van de transitie strategieën uit de Duurzame Impact Strategie FM van Facility Management Nederland.

“In onze community zijn er geen concurrenten, maar collega’s die elkaar helpen om circulair FM écht van de grond te krijgen.” – Michael van der Meer
– Chief Impact Officer PHI Factory

Lessen uit de praktijk – samen leren, samen versnellen

De afgelopen twee jaar zijn vier werkgroepen actief geweest. Uit de gezamenlijke projecten en onderzoeken zijn waardevolle lessen opgedaan. Hieronder zijn die per werkgroep weergegeven.

1. Minder is meer – Preventie als strategie

De basis van circulariteit ligt in het stellen van een andere vraag: hebben we dit echt nodig? Met de strategieën *Refuse*, *Rethink* en *Reduce* verminderen we niet alleen onze impact, maar dagen we de markt uit om te vernieuwen. De grootste drempel? Niet technologie of wetgeving, maar gedrag.

Praktijkvoorbeeld: Door werkprocessen aan te passen werd het gebruik van handschoenen in schoonmaak en catering met 50% teruggebracht – goed voor milieu én budget.

“We ontdekten dat het niet de techniek is die ons tegenhoudt, maar onze gewoontes.” – Sevim Garip – Category Manager bij UWV.

Voor marktpartijen betekent dit het verleggen van de focus naar verkopen van zo veel mogelijk spullen, naar dienstverlening. Ze verkopen een dienst, niet spullen.

2. Van duurzaam naar regeneratief – catering als motor voor natuurherstel

Duurzaamheid is belangrijk, maar regeneratief werken gaat verder: het herstelt ecosystemen en versterkt biodiversiteit. Via onze catering kunnen we een grote positieve impact maken. Belangrijkste les: vraag creëert aanbod en het regeneratieve aanbod is er al, dus samenwerken is nú nodig.

Praktijkvoorbeeld: In het project *Broodje Natuurlijk* werken cateraars en boeren samen om regeneratief geteelde producten rechtstreeks op het bord te krijgen.

“Van boer tot bord: alleen samen maken we van catering een kracht voor natuurherstel.” – Debbie Rooms – Head of Sustainability Compass Group

“Elke lunch is een kans om biodiversiteit te herstellen.” – Christel Simmelink – Sustainability Lead ISS for PWC

3. Afval is grondstof – stappenplan naar zero waste

Afvalscheiding is vaak de eerste tastbare stap richting circulariteit. Door te meten, bewustwording te creëren en de keten te betrekken, verandert afval van een probleem in een kans.

Praktijkvoorbeeld: Door tissues apart in te zamelen, worden deze nu verwerkt tot nieuwe papierproducten – een klein gebaar met grote impact.

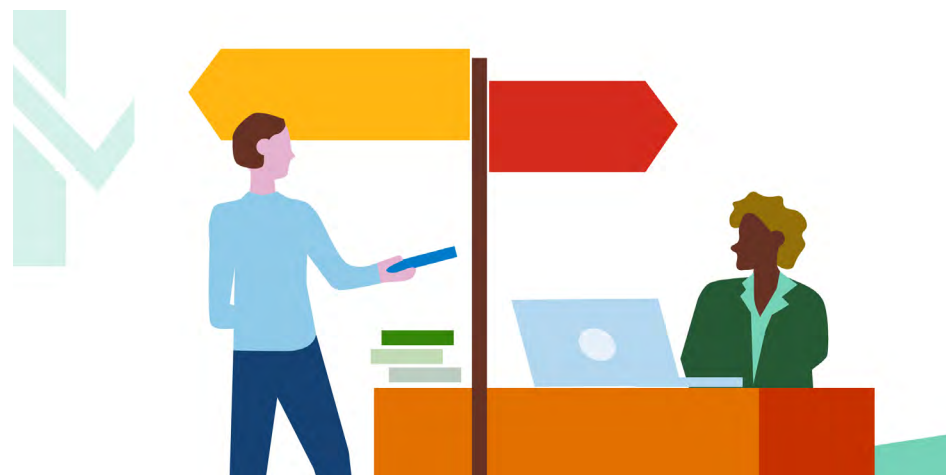
“Afval bestaat niet – het zijn grondstoffen die we nog niet opnieuw hebben leren gebruiken.” - Vera Geling – Impactmanager bij Seenons

4. Samen gunnen op circulariteit – lessen uit de Buyer Group

De Buyer Group Facility Management laat zien dat echte vooruitgang ontstaat wanneer opdrachtgevers en leveranciers samen optrekken. Door ambities te vertalen naar haalbare stappen, duidelijke KPI's en gedeelde verantwoordelijkheid, groeit aanbesteding uit tot partnerschap tussen aanbestedende dienst en leverancier.

Praktijkvoorbeeld: Bij de **TU Eindhoven** werden duurzame doelen concreet gemaakt door KPI's op te stellen voor restafvalreductie en circulair meubilair. Leveranciers kregen hierdoor richting én ruimte om te innoveren.

“Circulaire impact wordt niet gerealiseerd door het stellen van eisen, maar door het stimuleren van samenwerking. Duurzame transitie vraagt om een gezamenlijke inspanning waarin opdrachtgevers, opdrachtnemers en ketenpartners hun ambities verbinden en vertalen naar meetbare resultaten.”. – Martine van Beek – Salesmanager bij Compass Group

Succesfactoren voor circulair facility management

De transitie naar een circulaire FM-organisatie vraagt om structurele keuzes en nieuwe manieren van werken. Uit alle projecten en publicaties komen vijf succesfactoren naar voren die bepalend zijn voor succes:

1. Strategisch eigenaarschap

Circulariteit moet ingebed zijn in de kernstrategie, met bestuurlijk draagvlak en duidelijke prioriteiten. Alleen dan worden ambities vertaald naar beleid en wordt er écht gestuurd op impact *Voorbeeld:* Sophia Scholen kreeg pas vaart toen duurzaamheid onderdeel werd van missie en visie en door het bestuur actief werd aangestuurd.

2. Meetbare doelen en nulmetingen

Zonder inzicht geen sturing. Door nulmetingen uit te voeren en concrete KPI's te formuleren, kunnen we voortgang zichtbaar maken en gericht bijsturen. *Voorbeeld:* TU Eindhoven maakte doelen meetbaar op facilitair afdeling- en dienstniveau, waardoor samenwerking met leveranciers veel effectiever werd.

3. Ketensamenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid

De grootste impact ligt in de keten. Door vroegtijdig samen te werken, verantwoordelijkheden te delen en gezamenlijke KPI's af te spreken, ontstaat echte vooruitgang. *Voorbeeld:* Bizob realiseerde circulaire impact door contracten te koppelen aan gedeelde doelstellingen en periodieke rapportages.

4. Fasering en realistische stappen

Te grote ambities zonder plan leiden tot frustratie. Door doelen op te delen in haalbare fasen en ruimte te bieden voor pilots en experimenten, wordt circulair werken uitvoerbaar. *Voorbeeld:* Compass Group werkte aan een stapsgewijze overgang naar plantaardige catering, met pilots als opstap naar structurele verandering.

5. Gedragsverandering en bewustwording

Techniek brengt ons ver, maar gedrag brengt ons verder. Medewerkers moeten begrijpen waarom circulariteit belangrijk is en hoe zij zelf kunnen bijdragen. *Voorbeeld:* Interne challenges en dashboards die afvalreductie zichtbaar maken, zorgden voor blijvende gedragsverandering.

Verdiep je kennis – lees onze publicaties

Wil je zelf aan de slag met circulair facility management? In onze publicaties vind je verdiepende kennis, tools en praktijkvoorbeelden:

- **Minder is Meer** – handvatten voor niet, anders en minder inkopen.
- **Regeneratief eten en drinken** – hoe catering kan bijdragen aan biodiversiteitsherstel.
- **Stappenplan afvalscheiding** – van nulmeting tot circulaire keten.
- **Whitepaper Buyer Group** – hoe gezamenlijke inkoopkracht de markt verandert.

Als de covers akkoord zijn
kunnen de afbeeldingen hier
toegevoegd worden

Doe mee – samen maken we het verschil

De Community FM Circulair bewees dat samenwerking werkt. Concurrenten werden partners. Experimenteren leidde tot doorbraken. Delen van kennis versnelde de transitie.

Deze beweging gaat door. Niet meer geleid door Rijkswaterstaat, maar gedragen door de sector zelf. Facility Management Nederland biedt het platform, maar de community bestaat uit alle deelnemers die dag in dag uit werken aan circulaire bedrijfsvoering. Facility Management Nederland zal samenmet PHI Factory invulling geven aan de FMN Circulair Community 2026.

Sluit jij in 2026 aan bij onze community, doe mee aan werkgroepen, start een pilot en deel je ervaringen.

FM Circulair is in beweging – doe jij mee? Zet je handtekening hieronder en schrijf je in!

Samen bouwen we aan een toekomst waarin circulair werken de norm is – en waarin facility management een drijvende kracht is voor een regeneratieve wereld.

Colofon

Initiatief en begeleiding:

De community FM Circulair werkt toe naar een social tipping point voor circulair facility management. Op 25 november 2025 bestaat de community uit onderstaande deelnemende organisaties.

Auteurs:

Klaas van der Sterren - Rijkswaterstaat
Monica Sánchez Groeneweg - Rijkswaterstaat
Rick Vermeulen – PHI Factory
Joyce Rijkers – PHI Factory
Michael van der Meer – PHI Factory

Datum: November 2025

